

Reformy ładu korporacyjnego miały na celu między innymi wypracowanie mechanizmów kontrolnych, zmniejszających asymetrię informacji między oportunistycznie zachowującymi się menedżerami a inwestorami, oraz wypracowanie rozwiązań zapewniających dostarczenie inwestorom wysokiej jakości informacji finansowej. Można wskazać dwa istotne rozwiązania w tym zakresie: wprowadzenie obowiązku powoływania komitetów audytu i prace nad zwiększeniem jakości świadczonych usług przez audytorów finansowych. Wyniki badań wskazują, że nadzór nad sprawozdawczością finansową sprawowany przez komitety audytu przyczynia się do zwiększenia jakości informacji dostarczanej inwestorom. Zadaniem komitetów audytu jest bowiem ocena wiarygodności i istotności informacji finansowej we współpracy z audytorem finansowym oraz, w niektórych organizacjach, we współpracy z audytorem wewnętrznym.

Różnorodność w radzie dyrektorów/radzie nadzorczej jest od dłuższego czasu przedmiotem zainteresowania zarówno badaczy zajmujących się obszarem ładu korporacyjnego, jak i przedstawicieli biznesu oraz instytucji regulujących. Temat ten jest jednak wciąż słabo rozpoznany w literaturze przedmiotu w kontekście rozwijających się rynków kapitałowych oraz obszaru Europy Środkowo-Wschodniej. W polskiej praktyce gospodarczej docenia się znaczenie zapewnienia różnorodności w radach nadzorczych. W najnowszej wersji Dobrych Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016 znajduje się bezpośrednio odniesienie do konieczności zapewnienia, aby spółki były nadzorowane przez skuteczne i kompetentne rady nadzorcze (WSE, 2015). Formułując bardziej szczegółowe zapisy, Rada Konsultacyjna GPW ds. ładu korporacyjnego zapisała w rekomendacji II.R.2. zalecenie, aby podejmujące decyzje w sprawie wyboru członków zarządu lub rady nadzorczej spółki dążyły do zapewnienia wszechstronności i różnorodności tych organów, między innymi pod względem płci, kierunku wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego (WSE, 2015). W odniesieniu do komitetów audytu także regulator, choć nie bezpośrednio, wskazuje na konieczność zapewnienia minimalnej różnorodności. Ustawa o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (2009) zobowiązując spółki giełdowe do powoływania komitetu audytu i wskazuje, że do komitetu powinno się powoływać co najmniej trzech członków, w tym przynajmniej jeden członek powinien spełniać warunki niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Celem projektu będzie zbadanie zależności między różnymi cechami komitetu audytu a jakością sprawozdawczości finansowej spółek notowanych na WGPW. Do badanych cech należą (1) cechy związane z profilem członków komitetu audytu, determinujące różnorodność w składzie komitetu audytu (niezależność, kwalifikacje w zakresie rachunkowości i rewizji finansowej, doświadczenie zawodowe, płeć) oraz (2) aktywność i (3) rozmiar komitetu audytu. Zmienna objaśniana (jakość sprawozdawczości finansowej) jest natomiast trudna do zaobserwowania w sposób bezpośredni. Autorzy literatury przedmiotu proponują wiele metod pomiaru pośredniego. Planujemy wykorzystanie dwóch metod: (2) modelu zarządzania zyskiem oraz (2) czasu, który upłynął od daty sporządzania sprawozdania finansowego do daty wydania opinii audytora finansowego.

Struktura zebranych danych (dane panelowe) determinuje wykorzystanie statycznych i dynamicznych modeli panelowych. Modele statyczne estymowane będą metodą GLS. Modele dynamiczne uogólnioną metodą momentów (GMM). Jednocześnie użycie modeli o różnej konstrukcji zapobiegnie sytuacji, w której wnioski są wrażliwe na zastosowaną metodę wnioskowania ekonometrycznego.

Projekt może być interesujący dla naukowców, instytucji regulujących oraz społeczeństwa, przynajmniej z trzech, przedstawionych poniżej powodów.

Wyniki badań mogą być użyteczne dla regulatorów i mogą służyć zweryfikowaniu użyteczności polityk promujących różnorodność w radzie nadzorczej jako sposób na zwiększenie efektywności działań nadzorczych zmierzających do zwiększenia jakości sprawozdawczości finansowej. Wyniki projektu mogą też zmotywować regulatorów do podejmowania dodatkowych działań promujących różnorodność oraz większą aktywność rad nadzorczych, a zwłaszcza komitetów audytu w Polsce.

Proponowany projekt badawczy może przyczynić się do pozyskania dodatkowej wiedzy w obszarze ładu korporacyjnego, a szczególnie na temat specyficznego problemu różnorodności z radach nadzorczych i związku różnorodności z jakością sprawozdawczości finansowej w kontekście do tej pory prawie niezbadanym, spoza kręgu krajów rozwiniętych, w których system ładu korporacyjnego charakteryzuje się jednostopniowym systemem nadzoru i rozproszoną strukturą własności. Polski rynek kapitałowy można bowiem opisać jako wciąż rozwijający się, i charakteryzujący się istotną koncentracją własności, niskim stopniem ochrony praw akcjonariuszy mniejszościowych oraz istotnym udziałem akcjonariuszy większościowych, posiadających duże udziały w akcjach spółki.

Spodziewamy się, że projekt wniesie także nową wiedzę do rosnącej na znaczeniu polskiej literatury w zakresie ładu korporacyjnego w Polsce.